

Beteende terapeuter

Tid för reflektion

Årskongressen 2023 - Glöm ej boka din plats!

Tid för reflektion - Utdrag från Kristofer Venmarks diktsamling

Tillämpad Beteendeanalys - Intervju med kapitelförfattare Klara Wenneborg

Beteende terapeuten

Utgives av

Beteendeterapeutiska föreningen

Redaktionen

George Lärkefjord, redaktör

Georgelfjord@gmail.com

Styrelsen

Johanna Morén, ordförande

Elin Wesslander, kassör

Filip Jovicic, (led) sekreterare

Martin Oscarsson (led) medlemssekreterare

Övriga ledamöter

Linda Lövefors (led)

Jenny Hulterström (led)

Barbara Weishaupt (led)

Rikard Sunnhed (led)

Niklas Törneke (led)

Anna-Maria Naranjo Vestin (led)

Christopher Zaar (suppleant)

Simo Glumoff (suppleant)

Fredrik Sterner (studeranderepresentant)

*Kontakta styrelsen genom kontaktformulär på hemsidan,
www.beteendeterapeutiska.org*

Beteendeterapeuten arbetar med att samla och förmedla information inom föreningen och därför är vi alltid tacksamma för era bidrag: bilder, tankar, sammanfattningar, rapporter, åsikter, kommentarer, information om det ni gör och om det som händer på fältet.

Innehåll

Nr 1 2024

3 Ledare

Styrelsesidor

4-6 BTF i New York på ABCT

7-8 Årskongress

9 Tid för reflektion

10 BTF på rund-

Mötet

11-14 Intervju med Klara Wenneborg

15-18 Intervju med Anna Lövgreen

Kunskapens källa

19-20 Bokrecen-

21-22 Videomodellering

23-25 Kommande evengemang

Manusstopp för beteendeterapeuten: 10/1, 10/4, 10/8, 10/11

Bidrag skickas till: Georgelfjord@gmail.com

Textformat: Garamond, News Gothic Std & Metric

Följ oss på Facebook: <https://www.facebook.com/BTF.SABT>

Följ oss på LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/beteendeterapeutiska-foreningen>

Hej då 2022! Ni hänger väl med till 2023?

2022 fortsatte jag min nummersvit med mitt fjärde år som ordförande. År fyra där vi både fick ta saker på lyra och där goda råd blev dyra. Det blev ytterligare ett år där vi fick tänka flexibelt kring årskongress och där Örebro därmed bjöd storstilat på länk istället för på plats. Goda råd som blev dyra var att anlita jurist för att granska underlag när nytt avtal skulle skrivas med förlaget kring tidskriften CBT. I vissa lägen behöver även styrelsen se sina begränsningar och anlita expert. Vi tog den mindre dyra av de två vi begärde offert på, skrev på avtalet och vår 50-åring kliver in i den digitala eran 2023.

Så inför fjärde året passade det med fyra löften – hur gick det med dem och annat detta år?

1. BTF-salonger: Det har varit salonger varje månad under terminerna och det finns nu ett ganska digert bibliotek med material från dessa på medlemssidorna. De flesta har varit på länk och de är välbesökta.

2. En mer inkluderande förening: Efter stadgeändringen behöver man inte längre intyga kompetens för att bli fullvärdig medlem i vår intresseförening. Det behöver vi nå ut med till de som kan ha utbyte av vårt sammanhang. Vår ansats att locka fler studenter till föreningen med kraftigt rabatterat pris första året börjar nu ge utdelning. Vår studeranderepresentant och vår chefredaktör har också varit flitiga i att synas i studentsammanhang.

3. Mer samverkan med vänföreningar: En gång per termin har vi stämt av på länk med våra svenska vänföreningar och med den svensktalande finska föreningen. Vi har informerat om varandras aktiviteter till medlemmar. Den svensktalande finska föreningen har bjudit in till sina länkföreläsningar. I höstas var det möjligt att ses på plats för SfKBT's årskongress. Internationellt har ordförande samverkat som representant för BTF på EABCT's kongress i Barcelona och som bonus även på ABCT's kongress i New York och deras digitala möte när Lars-Göran Öst valde att överlåta sin plats.

4. Beteendeterapeuten i digital form: Året inledades med den sista tryckta tidningen under redaktör Alejandro Munoz, men det digitala vårnumret uteblev. På sensommaren kom dock tidskriften i digital form med George Lärkefjord som redaktör. Ytterligare ett späckat nummer kom innan jul. Således en lite haltande start, men nu rullar det på som tåget - kommer i tid, är väldigt smidigt, kostnadseffektivt och miljövänligt.

2022 har varit ännu ett tungt år nationellt och internationellt med krig, kris, och elände. Men även detta år delades priser ut i BTF:

Sten Rönnerbergs pris för livsgärning för BTF eller KBT till Gunilla Berglund

Pris för informationsspridning till Alejandro Munoz och Per Carlbring.

Pris för doktorsavhandling till Matilda Berg

Pris för kliniska insatser i vid bemärkelse till Maria Bragesjö

Glöm inte att nominera till nya pristagare inför årskongressen som äger rum på plats i Stockholm 17-18 mars 2023!

Ifall jag får förtroende att fortsätta med denna nummersvit kommer fem löften som får förvalta och bygga på det som påbörjats.

1. BTF-salonger varje månad under terminerna
2. Inkludera fler medlemmar i vår förening
3. Samverka nationellt och internationellt
4. Beteendeterapeuten och CBT i digital form
5. En översyn av hemsidan

för bättre tillgänglighet

Privat har jag ett löfte om att springa Stockholm maraton i juni för sjätte gången och hoppas få medlöpare från BTF. Du hänger väl med i Stockholm 2023?

Johanne Morén

Betraktelser från ABCT och New York – snålskjuts med många upplevelser

Så föll det sig så att Lars-Göran Öst frågade om jag ville överta hans plats på ABCT-konventet i New York. Han har varit representant för BTF i många år för ABCT (Association for Behavioral and Cognitive Therapies). Jag behövde inte hålla någon föreläsning eller vara med i någon panel, utan bara delta gratis, mingla och gå på ett länkmöte efteråt. Det var oemotståndligt så jag började titta på resa och logi eftersom det kunde jag gott bekosta själv ansåg jag. Det var då jag insåg att vandrarhem nog inte är så tokigt ändå! Satan vilka hotellpriser!

Jag hade glädjen att få umgås en hel del under vistelsen med BTF-medlemmarna Marianne Lundahl, Ingrid Oremark och Anna Oremark. Vi tog oss från flygplatsen till konferenshotellet där de hade bokat ett gemensamt rum. Jag däremot vandrade ner mot mitt vandrarhem som låg ungefär en halvtimmes promenad därifrån. Chelsea International Hostel var mycket spartanskt men rent och tryggt beläget mitt emot en polisstation. På kvällen möttes vi upp för att äta på en thailändsk restaurang och lyckades faktiskt hålla oss vakna så pass att dygnet vändes rätt.

Kulturtant på språng

Nästa morgon råkade min löprunda bli längre än tänkt eftersom jag tappade riktning när jag kom ut från Central Park. Men det är ett fantastiskt sätt att ta sig runt och se omgivningar, så en löprunda gjorde jag varje morgon. Denna dag var det pre-congress workshops och det hade jag inte anmält mig till, så det blev en dag ägnat åt kulturen. Min största utmaning var att ordna sällskap för att gå på Metropolitan Opera på kvällen. Jag dök ner i kontakter från New York på Facebook och frågade runt bland representanter från EABCT ifall de var på plats. På eftermiddagen efter mitt besök på MOMA (Museum of Modern Art) övervägde jag att fråga i receptionen på vandrarhemmet om någon ville följa med mig. Då kom meddelande från Rod Holland, en särdeles trevlig engelsk herre som är representant i EABCT och för WCCBT, att han hade ordnat så att jag skulle få sällskap. Philip Tata var personen som skulle föräras en av de två biljetter Håkan och Gisela Wisung skänkt mig eftersom de hade fått förhinder att åka. Så lättad vandrade jag tillbaka till vandrarhemmet och slank in på ett litet museum på vägen som hade en skoutställning. Det blev visst 45128 steg den dagen! Operan var magisk och sällskapet, som är med i den vetenskapliga kommittén för WCCBT, visade sig vara god vän inte bara till Rod Holland utan även till Lars-Göran Öst. Han var desutom en fena på opera som kunde förklara handlingen i Rigoletto och samtidigt förstod mina referenser till filmen Mångalen. Philips föräldrar kom från olika delar av världen och i familjen talades franska. Under några när han

var liten hade de bott i Stockholm för hans pappa forskade på KI. De bodde i Wennergren center och den gamla kungen Gustav VI Adolf var där en gång för att klippa något invigningsband. Han hade fått nys om att en fransktalande vetenskapsman bodde i byggnaden. Så han knackade på dörren till deras lägenhet för att få briljera med sina språkkunskaper. Philips syster öppnade och ska ha ropat på franska till sina föräldrar ”Det är en man här som pratar svenska som vi gör”.

Kongress och mingel

På fredagen drog kongressen i gång och det var ett digert program på flera plan, med många lokaler och avancerade hissar så jag tog mest rulltrapporna. Jag var på allehanda föreläsningar och lite praktiska demonstrationer, men tog inte lika flitigt anteckningar denna gång som på kongressen i Barcelona. Det jag tog med mig var att många pratade om hur användandet av länklösningar var en viktig utveckling för att kunna erbjuda mer flexibel behandlingsform. En av mina förebilder för behandling av PTSD, Melanie Harned, menade att hon inte ville gå tillbaka till fysiska träffar som standard då fördelarna med att kunna erbjuda behandling i hemmet överväger. Patienten behöver inte ta sig någonstans, vilket kan vara förenat med hinder i tid, pengar och psykisk ansträngning, så det blir mer fokus på själva behandlingen och mindre uteblivna besök eller återbud. Dessutom behöver de inte heller ta sig hem igen i sårbart skick efter en svår session och man kan planera för vad de ska göra direkt efter på plats hemma för återhämtning. Det var en hel del resonemang om optimala lösningar för behandling och att anpassa

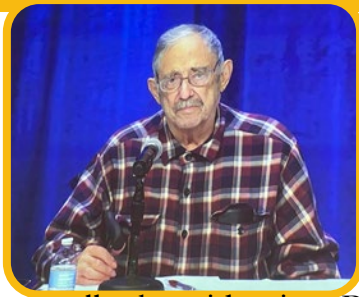
längd på behandling efter behov. En moderator på ett symposium varnade dock lite för att vi inte får tappa bort oss i att erbjuda val av form så att vi tappar funktion och att en del val är det svårt för patienter att kunna ta ställning till. Hon drog parallellerna till att hon hade valt det kongresshotell hon nu bodde på framför ett hotell en bit bort. Men då hade hon inte känt till att hon skulle råka ut för ett ”hisstrauma” där hon inte kunnat ta sig från sitt hotellrum till en föreläsningssal i tid.

På kvällen var det mingel för representanter och då gick en liten trupp på en enklare restaurang. Däribland den engelske herren Rod Holland och den isländska representanten Sjöfn Evertsdóttir, vars förnamn jag inte kan uttala. Hon har gått med på att jag kallar henne ”Darling” och i gengäld får hon kalla mig ”Honey”. Efter restaurang var det mingel i en toppvåning i ett närliggande hotell med utsikt över skyskraporna. Honey och Darling gick dit en stund medan Rod Holland dröjde sig kvar. Han verkar alltid vara kvar när jag går, men är på plats och redo nästa dag.

Priser som uppmärksammades var ABCT Lifetime Achievement Award till Patricia Resick för utvecklandet av CPT (Cognitive Processing Therapy) för PTSD. Hon hade en spännande föreläsning om utveckling och anpassning av metoden. Ett annat pris delades ut för första gången och bär namnet ”The Charles Silverstein Lifetime Achievement Social Justice Reward”.

Styrelsesidor

Han får detta pris för att han har dedikerat hela sitt arbetsliv till att skapa trygghet och rättvisa för personer oavsett sexuell läggning eller könsidentitet. På mötet i New York 1972 för AABT (Association for Advancement of Behavior Therapy), som organisationen hette då, anordnade han en demonstration för att protestera emot aversionsterapi. Detta ledde till att organisationen tog ställning mot denna behandling och att homosexualitet samma år togs bort från DSM som diagnos. En av hans mest kända publikationer kom ut 1977 och är en manual skriven tillsammans med Edmund White, "The Joy of Gay Sex", vars fokus är mer än bara sex utan mer av en guide till hela sammanhanget. Han berättade att en person som tidigare jobbat med aversionsterapi för att "bota homosexualitet" menat att det enda de hade lyckats med var att bidra till en rad olyckliga äktenskap. Charles var dock i nuläget orolig för att den ökade intoleransen i USA där det i vissa stater är aktuellt med nya restriktiva lagar och menade att det fortsatt är ett angeläget arbete.

På lördagen var det återigen ett mingel på kvällen där man skulle tacka av tidigare ordföranden i ABCT. Då var jag på nytt i ett hav med folk jag inte kände, vilket är lite pirrigt. Som tur var fanns Rod Holland där och sen var minglet i gång där jag minns knappt hälften av alla jag har mött. Jag pratade en del med den tidigare ordförande Laura Seligman, vars uttråkade tonårsbarn satt lutade mot en vägg med mobilerna i hand. Laura hade en väldigt trevlig väninna som hette Suzanne från Michigan. Vi blev Facebookkompisar och jag lovade henne och maken sightseeing om de kommer till Stockholm. Jag bytte några ord med Patricia Resick som erhållit ABCT Lifetime Achievement Award.

Jag vågade mig också fram till Steve Hayes som hälsade till alla han känner i Sverige: BTF, Psykologpartners och Lars-Göran Öst. Innan klockan slog midnatt lämnade jag lokalen, men Rod Holland var kvar. Pålitlig!

På söndagen dök jag bara in på någon föreläsning innan vi begav oss till flygplatsen i det som visade sig vara värsta trafikkaoset. Thanksgiving är tydligen en stor resehelg och många vill både ta sig till och från New York. Det var bitande kallt när vi inväntade den coach som aldrig verkade dyka upp. Men vi hade tipsats om att skulle vara ett smidigt sätt att ta sig till flygplatsen för att den hade särskild fil till skillnad mot taxibilarna. Det var lockande att ändå kliva in i en taxi, men nu hade vi redan köpt biljetterna. Spänd förväntan övergick till relativt höga skattningar på SUDS (subjective units of discomfort scale), men vi hann med flyget! Dessutom var det nog den minsta och sämsta taxfree jag besökt – så där behövde vi inte ödsla vare sig tid eller pengar. Vi hann med en liten bit pizza innan vi klev på planet för vi var utsvultna vid det här laget. Sen möttes vi av snökaos, men lyckades ändå ta oss hem. Vilken resa! Jag var så speedad att jag lyckades hålla mig uppe och vända dygnet rätt igen.

BTF's Årskongress 2023

Davey Erekson

Elisabeth Kaiser

Tack till våra sponsorer

Silversponsor

Bronssponsor

psykologpartners

16-18 Mars

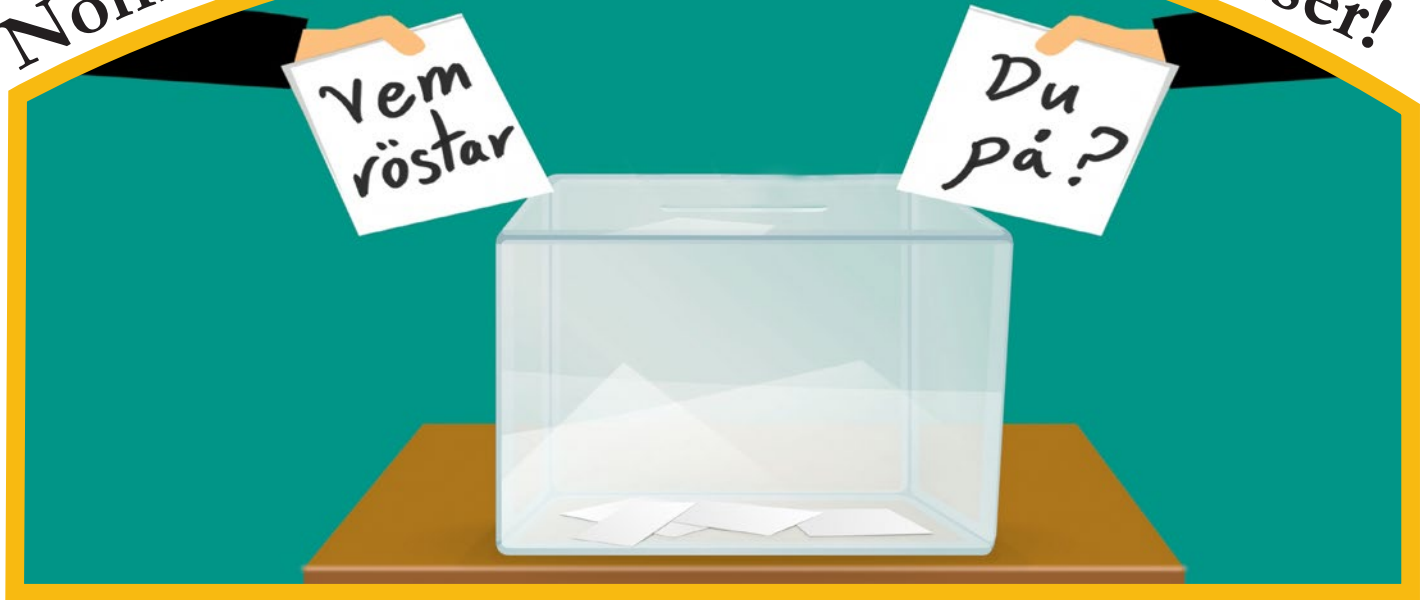
**Quality Hotel Globe,
Stockholm**

**Workshop fr. 500 kr
Kongress fr. 750 kr**

Beteendeterapeuten

Nominera medlemmar för 2023 års priser!

Ännu ett år att uppmärksamma medlemmars insatser till att sprida KBT. Se till att nominera dem du känner som förtjänar priset!

Enligt tradition kommer prisutdelning ske i samband med årskongressmiddagen under pompa och ståt.

Anmälan görs på BTF's hemsida:
<https://www.beteendeterapeutiska.org/prisutdelning>

Senast den 16e februari behöver anmälan vara gjord. Både den som nominerar och den som nomineras ska vara medlemmar i BTF.

De sex kategorierna att nominera till

- Sten Rönnerbergs pris för Livsgärning för BTF eller KBT
- Informationsspridning om beteendeterapi eller KBT
- Doktorsavhandling om beteendeterapi eller KBT i vid bemärkelse
- Examensuppsats om beteendeterapi eller KBT i vid bemärkelse
- Kliniska insatser i vid bemärkelse
- Pedagogiska insatser i vid bemärkelse

Tid för reflektion

När vi vänder på bladet av vår kalender till 2023 så öppnar tillfället upp för att reflektera. Dikter kan vara ett sätt för många att använda språkets kopplingar för att se på livet på ett nytt sätt. Passande är det då att Kristofer Vernmarks, som är grundaren av nätverket ”Digitala psykologer” på Facebook och forskare vid Linköpings Universitet, har släppt en diktsamling vid namn ”nu som då”. Vi på BTF vill ta tillfället att gratulera och med Kristofers medgivande ge några utdrag ur samlingen för att kunna reflektera innan våren drar i gång med dess sprudlande fart. Diktsamlingen går att hitta i alla de vanliga nätbokhandlarna.

det blåser inom mig varmt som kallt
den härjande oron och tvivlet
som driver inåt och slukar allt
min hungriga ledstång i livet

den friske simma och skråla
den sjuke drunknar i sång
och även om drömmar kan lyfta
så visst är det skillnad i gång

det porlar förrädiskt i lycklig stund
den stenar kastar mot glaset
och varje sten är behagligt rund
att hålla och tillbe i raset

den friske roar och sväva
den sjuke ryggar längst mark
och även om ont är att leva
så visst är det en som är stark

den fyller mig halvfull till bredden upp
tar plats där det värre skramlar
att granska på nytt under sliten lupp
de varsel jag tröstande samlar

den friske helar och bjuder
den sjuke går sank i sig själv
men även om gott är att dela
blir givaren fäst vid sin gäld

för tryggheten hittar med ledstång fram
det tydliga i att få höra
att egna svaren gör frågan sann
och döljer dess makt att förgöra

den friske är sjuk av sin leda
den sjuke frisk av sitt slit
och även om båda vi bära
så önskar jag sjukdomen hit

ledstång

den sjuke

BTF besöker studentföreningar i Örebro och Uppsala

Under hösten 2022 fanns det flertal spännande evenemang. Föreningen för Uppsala Beteendevetare (FUB) hade sina beteendevetardagar. På Örebro Universitet höll kårsektionen SOBRA professionsdagar. SOBRA representerar studenter inom jurist, kriminolog, psykolog, rättsvetenskapliga och socionomprogrammet. Syftet för professionsdagarna var liknande på beteendevetardagarna, att de bjuder in talare och utställare för att veta mer om deras framtida arbetsmarknad. Bland dessa fanns BTF redaktör George Lärkefjord som informerade alla KBT intresserade studenter om våran gemenskap.

BTF blev också erbjuden att hålla en presentation på professionsdagarna. Många studenter kom fram och önskade lära sig mer om vår förening och om KBT. BTF tror på positiv förstärkning så visst fanns det tävlingar för studenterna att delta i, till höger kan vi se två av två av dem som vann böcker författade av våra medlemmar och kaffe.

Glada miner från våra nya medlemmar

Utställning i Örebro med vetgiriga studenter

Intervju med Klara Wenneborg

TBA i barnens tjänst med forskare och kapitelförfattare Klara Wenneborg

Ett samtal om hur beteendeterapeutiska metoder kan hjälpa oss vuxna att bemöta barn och stötta deras välmående

Att psykologi har en viktig roll i hur vi vuxna möter barn har sedan länge varit en självklarhet. Barnuppfostran är sällan en lättsam sak och psykologi kan bredda vår verktygslåda när vi märker av att vi stöter på hinder, antingen som föräldrar eller personal som arbetar med barn. ”Vänskap, skola, familjeliv” ger konkreta tips om hur vuxna kan stötta barn med autism. Boken kom ut i mars 2022 år, den är en antologi med flertal författare och vi på BTF har förmånen att fått intervju Klara Wenneborg som är en av kapitelförfattarna. Klara har lång erfarenhet av arbete med barn med särskilda behov både som logoped och doktorand.

“TBA är bra för att förstå varför barnet gör som hen gör och hur man kan lära ut nya färdigheter.”

— Jag började plugga till logoped direkt efter gymnasiet. Jag gillade naturvetenskap, språk och psykologi, så logopedutbildningen var en perfekt blandning. Jag har alltid tänkt mig ett arbete med människor. Men också med barn med funktionsnedsättningar, det har jag

tidigt haft med mig. Under utbildningen till logoped så får man göra en del praktik och en av mina praktikplatser var på ett habiliteringscenter för barn med autism, där jag trivdes bra. När jag blev klar med min utbildning så sökte de just en logoped och jag började jobba där. Jag har också alltid drivits av det vetenskapliga förhållningssättet och tycker det är spännande. Den doktorandtjänst jag har nu på Specialpedagogiska institutionen på SU, där vi tittar på hur lärmiljön för barn med autism kan utvecklas, kombinerar mycket av det jag har arbetat med innan.

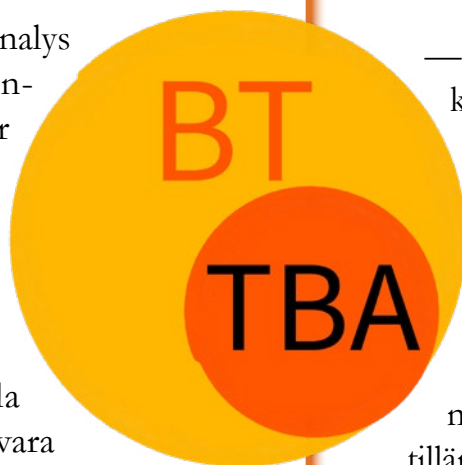
Tidigt under Klaras karriär publicerade Sveriges Habiliteringschefer (2004) en rapport (uppdaterad upplaga finns på deras hemsida) kring evidensläget för mångsidiga intensiva insatser för barn med autism i förskoleåldern. I samband med denna publikation kom ett politiskt beslut om att omorganisera autismverksamheterna inom habiliteringen i Stockholm och öppna ett nytt Autismcenter

Intervju med Klara Wenneborg

Tillämpad beteendeanalys (TBA) är en vetenskap som används för att förstå varför beteenden förekommer och för att på ett systematiskt sätt förbättra socialt betydelsefulla beteenden. TBA ska vara

- 1) tillämpad, dvs ägna sig åt meningsfulla beteenden och fokusera på att öka livskvalitén
- 2) beteendeariktad, dvs med fokus på specifika beteenden som kan observeras och mätas
- 3) analytisk, dvs ta reda på varför ett beteende förekommer.

Det finns evidens för insatser eller metoder som baseras på TBA inom många olika områden, bl.a. specialundervisning, habilitering, utbildning, psykoterapi, organisationsutveckling och idrott.

Klara Schelvander Wenneborg

Legitimerad logoped, Certifierad Beteendeanalytiker (BCBA) samt doktorand på Stockholms Universitet

för små barn, med tillämpad beteendeanalys (TBA) som grund. Klara blev erbjuden att arbeta på detta nya center. Detta var första mötet mellan Klara och TBA och hon tog flertalet tillfällen att förkovra sig vidare.

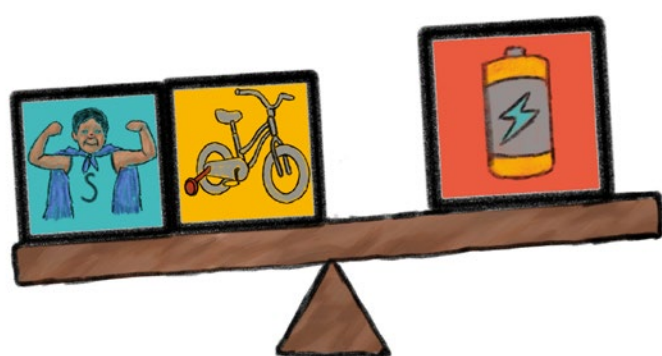
— Min magkänsla sa att det nya centret verkade spännande, jag hade inte så mycket att gå på men ett flertal kollegor som jag såg som förebilder valde denna nya arbetsplats. På centret fick man intern handledning på tillämpad beteendeanalys då hela verksamheten skulle genomsyras av detta. Sedan ville jag lära mig mer och sökte mig till kurserna inom tillämpad beteendeanalys på Stockholms universitet. Efter ett par år gick jag vidare och certifierade mig till beteendeanalytiker (BCBA). Beteendeanalysen bidrog med en pusselbit som jag saknade från logopedutbildningen, ett praktiskt verktyg för att både analysera beteenden och lära ut nya färdigheter.

I boken ser man flertalet exempel som explicit eller implicit tar inspiration från beteendeanalys, både från Klara och flertal andra författare. Klara beskriver att TBA gav henne ett nytt sätt att se på problemen och särskilt att det är ett synsätt som inte lägger över ansvaret för förändring på barnet.

-TBA är bra för att förstå varför barnet gör som hen gör och hur man kan lära ut nya färdigheter. Istället för att fastna i att beskriva egenskaper som i vanligt språkbruk, ”hen är bråkig, hen är envis” är det mer objektivt att använda beteendebeskrivningar, dvs beskriva vad barnet faktiskt gör och inte lägga in några tolkningar eller sätta en stämpel på barnet.

Det tas upp i media/forskning att det finns en ökad ansträngning att vara förälder till barn med funktionsvariationer (1,2,3). Ibland kan det vara energi som saknas och ibland kan det vara svårt för föräldrar att veta vad som är ”rätt” att göra vid en given situation. Förhoppningen är att ”Vänskap, skola, familjeliv” ska kunna hjälpa till med detta.

-Det är väl egentligen att man ska få med sig att det finns mycket man kan göra. Jag vill förmedla en balans mellan anpassningar (att underlätta för barnet, ex. tydlighet, bildstöd) och färdighetsträning (lära barnet nya färdigheter ex. be om hjälp). Så att man som förälder får med sig en bra kombination av båda dessa delar. Insatser ska aldrig ges för vuxenvärldens skull, för att barnet ska ”vara som alla andra”. De ska göras för barnets skull och utgå från barnets behov.

Det blir således tydligt att det behövs en balans mellan att vilja få till en utveckling hos barnet och anpassningar för att underlätta, samt att insatserna är i jämvikt med de förutsättningar som finns hos omgivningen. Antalet färdigheter som finns att lära ut är många. Klara menar att de färdigheter som förbättrar barnets livskvalitet är de som borde prioriteras, sett ur barnets perspektiv.

— Färdigheterna som man lär ut ska vara funktionella, alltså användbara i verkliga livet. Exempelvis ett barn som ska lära sig lekar att leka med barnen på förskolan, om jag då lär ut en lek som ingen på förskolan leker så hjälper det inte. Man bör också tänka att grundläggande färdigheter bör komma före faktakunskaper och fokusera på funktionella

färdigheter. Det är t.ex. viktigare att kunna be om hjälp än att kunna rabbla sjöar i Sverige. Det är bra att tänka utifrån att vissa beteende kan öppna dörrar för andra beteenden, så kallade ”behavioral cusps”. Vissa färdigheter är som en nyckel för andra, exempelvis när man lär sig krypa så öppnar det möjligheter för att utforska den fysiska miljön på ett nytt sätt. Att be om hjälp, att lära sig vänta på sin tur eller lära sig läsa är andra nycklar till att lära sig nya saker eller kunna vara med i olika miljöer och situationer.

Inte sällan handlar underskotts-beteenden om kommunikation

Det finns många yrkeskategorier som använder sig av KBT, BT och TBA, detta kan ses som en styrka då man kan tänka sig att varje yrkeskategori tillför ett unikt perspektiv utifrån sin profession. Klara är logoped i grunden och upplever att hennes utbildning har vigt sig väl med TBA.

—Många söker hjälp på grund av överskotts-beteenden, de är ju de som syns, men man brukar säga att bakom varje överskotts-beteende döljer sig ett underskotts-beteende. Inte sällan handlar underskotts-beteenden om kommunikation. Det kan vara att man inte vet hur man ska be om något, att man saknar språk och inte fått lära sig något alternativt sätt att kommunicera det man vill eller att man inte vet hur man ska använda språket i en leksituation. Då det handlar mycket om kommunikation i detta sammanhang har jag mycket nytta av logopedutbildningen.

Intervju med Klara Wenneborg

— Jag skulle säga att logopedi och TBA är en bra kombination. Från logopedin har jag med mig mycket kring språkets uppbyggnad och alternativ kommunikation som tecken och bilder, medan TBA bidrar med att analysera och förstå överskotts beteenden och bryta ned inlärningen av nya kommunikativa färdigheter i mindre delar.

På en fråga om skillnaden mellan TBA i Sverige och USA svarar Klara att en skillnad är att det i USA finns många som är utbildade som enbart beteendeanalytiker. – Här i Sverige har de som är beteendeanalytiker också en grundutbildning till t.ex. logoped, psykolog eller specialpedagog. I alla dessa yrken övar man på att möta anhöriga och klienter/elever under sin utbildning och i sin yrkesutövning.

Om man inte har det med sig så riskerar TBA att blir alltför tekniskt, vilket kan leda till att man glömmer bort att ha fokus på funktionella beteenden och livskvalitet. Det kan bli mer ”nu ska vi bli av med det här beteendet”. Det finns förstås också väldigt många duktiga beteendeanalytiker i USA, men en del unga nyutbildade beteendeanalytiker har inte med sig någon tidigare relevant yrkesutbildning eller yrkeserfarenhet i bagaget. I USA har man därför lagt till många obligatoriska moment kopplade till etik för att få certifiera sig och bibehålla sin certifiering.

Referenser:

Se under repotage om videomodellering

Dela med av kunskap. få en bok
Anmäl intresse att recensera böcker för BTF

Skriv till redaktör för att få reda på vilka böcker som finns tillgängliga

Beteendeterapi i tandläkarprogrammet

Anna Lövgren är programansvarig för kursen “Beteendeorienterad intervention inom tandvården” på Umeå Universitet. Anna har specialiserat sig inom smärta runt käke, huvud och hur faktorer inom vården påverkar smärtupplevelse.

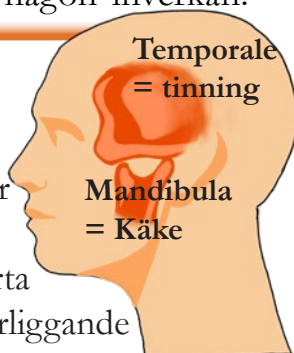
Användningsområdet av beteendeterapi växer hela tiden. I detta nummer får vi en liten inblick i tandläkare ser på beteenden och beteendeterapi. Anna Lövgren har bland annat forskat på temporomandibular diagnoser (TMD) och hur tandläkare tar beslut kring patienter.

Hur skulle du se sambandet mellan temporomandibular diagnoser och beteende?

—Rent generellt så har tandvården ett ansvar över patienten och ansvar över sjukdomsutveckling och tillfrisknande. Många av de sjukdomar som tandvården behandlar och förebygger är starkt kopplat till egna beteenden, sen finns det såklart andra faktorer exempelvis genetiskt där beteende inte alls har någon inverkan.

Temporo-mandibular diagnoser (TMD)

Är en diagnos som innefattar flertal olika symptom exempelvis svårigheter/smärta till käke, tinning och dess närliggande områden. Diagnosen är vanligt förekommande med en prevalens på runt 10% i totalbefolkningen. TMD är också kopplat till en ökad risk för flertal andra problem så som stress, depression och sömnsvårigheter.

Men mycket kan man påverka i sina levnadsvanor och därmed hålla oss friska. Jag försöker hjälpa mina blivande kollegor att se det stora tandvårds-perspektivet och se behandlarrollen mer som ett stöd till patienten. För att vi som tandvård också ska fungera som organisation och stödja populationen istället för att vi ska vagga populationen genom ett friskt liv.

Mycket av din forskning riktar sig in på behandlarens beteenden, på vilket sätt påverkar behandlarens beteenden?

—Hur man än vrider på det så är det den som är behandlaren är ju den som är i professionell roll och har då det övergripande ansvaret över stimuli som kan negativt eller positivt påverka den vi möter i interaktion. Det här är ju precis det vi försöker fördjupa oss i; hur genusfaktorer påverkar smärtupfattning i tandvård för det vet vi inte så jättemycket om, vi vet att det gör det men vi har ingen som grävt sig in i varför utan vi accepterar det mycket som ett självklarhet. Jag har i min forskargrupp både psykologer, monokulärbiologer (har koll på smärta) och kognitionsvetare. Genusforskarskolan i sig är en interdisciplinär verksamhet och har då genus som sitt expertområde.

Intervju med Anna Lövgren

Hur kan TMD och beteendeorikade interventioner passa ihop?

—Det vi vet när det gäller långvarig smärta, då TMD är ett samlingsord för en rad olika långvarig smärta/funktionsstörningar i ansikte och käke, då vet man att för individer som lever med långvarig smärta så påverkar det för många även livet utanför exempelvis sociala sammanhang, ökat depression och ångest. Samsjuklighet är en viktig faktor men det är ju inget vi behandlar men vi ändå bollar med för att göra en uppfattning av vart på skalan patienten befinner sig på så vi kan planera behandling bäst och bedöma prognosen bäst. Då kommer ju vi igen till det här med att patienten behöver hitta verktyg att kunna hantera sin egna situation och då för att få upp på bordet vilka faktorer som bidrar men också hur kan vi närma oss strategier för att dämpa effekterna av de faktorerna. Då behöver vi ha de här samtalen och de nya nationella riktlinjerna så är den första rekommendationen ett kvalificerat rådgivande samtal om sjukdomstillståndet. Sen har socialstyrelsen ett mål att 100% av alla patienter som kommer till tandvården ska få tillgång till kvalificerat rådgivande samtal just för att man vet att det har så stor effekt för den långsiktiga prognosen.

När kom du i kontakt med beteendemedicin och beteendeterapi?

—Det var nog ändå under grundutbildningen när vi lärde oss om karies då vi pratade mycket om livsstilsförändringar. Min uppfattning har alltid varit väldigt starkt förankrad att jag finns som ett stöd, resurs och bollplank inom vården.

Foto: Hamdija Comic

I en av dina artiklar så framkom det att tandläkare är osäkra på sin kompetens om beteendeförändringar. Har tandläkare möjlighet att samarbeten med andra professioner för att kunna bolla tankar?

—Det här är ett ständigt återkommande dilemma, jag vill vara tydlig med att detta inte är vårt område av expertis, det är inte det här vanliga med att borra, fylla ett hål och “hejdå, vi ses om ett år”. Men det är en utmaning för oss att komma i kontakt med sjukvården och jag har klurat mycket på vad det kan bero på. Till viss del kan det bero på hur föreställningarna är för vilken kompetens tandvården har och ofta om jag ringer till en vårdcentral och säger att jag har viktig information så får jag som svar, tror du det?

—Jag tror absolut att det finns en medvetenhet i vårt yrke kring vikten av att ha den här typen kunskap och strategier. Sen är min upplevelse att den största utmaningen just nu är att när de nya kollegorna kommer ut i verksamheterna så ska det här passa in i redan väldigt etablerade rutiner ex. timintäkt. Det är stort fokus på att mäta antal behandlingar och hur mycket pengar drar du in men inte mycket fokus på att mäta kvalitet. Min upplevelse är att man behöver vara stark som individ för att stå emot trycket och hålla fast vid de principerna. Det behöver vi då förbereda våra nya kollegor för i utbildningen. Det tyckte jag var så tydligt när vi gjorde en intervjustudien bland kollegor i västerbotten och innan det hade jag en stark föreställning om att vi bara behöver ge rätt beslutsunderlag, rätt utbildning och rätt intervention så kommer det att lösa sig. Men det alla vittnade om var att i grund och botten så vet alla vad de vill göra, vet vad som är rätt väg och rätt riktlinjer men det finns inte utrymme i organisationen och det blir som en frustration för kollegorna. Vi anställde någon för att transkribera alla intervjuer kan inget om tandvård eller kopplad till forskargruppen och då frågade jag henne efter det, hur skulle du sammanfatta din uppfattning av detta? Då sa hon “I would like to help you but my hands are tied”

Det fanns en stor överlapp mellan TMD och generell smärta, i eran studie med 300 deltagare såg ni en överlapp på 57%. Har ni listat ut vad som är orsak och verkan?

—Det är inte säkerställt, det man vet är att exempelvis graden av somatisering leder till viss del till ett utvecklande av smärta. Men kronisk smärta har ingen löst än. Men vi har ju en helt unik databas (Betulaprojektet) i min forskargrupp där vi kan titta på populationens riskfaktorer för smärtutveckling, vi har 59 000

individer från hela västerbotten och det kanske kan i bästa världar ge någon typ av riktning vart man ska fokusera kommande interventioner?

När jag hämtade denna data från biobanken så kändes det som julaftonsmorgon och ibland när jag öppnar datorn så tänker jag “men herregud, hur kan jag ha denna guldgruvan?”. Sen så bli man van vid det men när vi kommer ut till andra universitet eller verksamheter och presenterar detta så tror folk inte att det är sant.

I relation till smärta så vet man att många könsnormativa förväntningar påverkar hur vi rapporterar smärta

På vilket sätt tror du att beteendemedicin kan hjälpa inom tandvården?

—Mycket handlar om att hitta strategier och vägar fram som fungerar för den individen som det handlar om. Det är rätt orimligt att tänka att vi ska bestämma att alla ska borsta tänderna 2 gånger per dag med 2 cm tandkräm ifall vardagen i övrigt inte fungerar alls. Jag tänker att det behöver finnas en mer flexibilitet när vi möter våra patienter. Jag är därför stark motståndare mot exempelvis lördagsgodis eftersom det inte fångar upp den specifika klienten eller hjälper inte att effektivt ändra beteenden. Jag kan också tycka i ett större perspektiv för en individ så är det så lätt för oss att tänka karies, tandlossning m.m men för individen själv så är det kanske det minsta problemet. Då kan individen exempelvis behöva höra att om du inte borstar tänderna på ett halvår så kommer inget farligt att hända, i värsta fall får du hål och då hjälper jag dig att laga dem, mer som ett stöd helt enkelt.

Din forskning visar att könet på behandlare påverkar hur patienter svarar under en smärtundersökning. Hade du kunnat utvecklat vad som kan påverka detta?

—Min uppfattning är att i tandvården skolar vi in populationen hur man ska vara som patienter eftersom vi träffar dem redan som unga och friska och följer med dem genom stora delar av livet. Så alla dessa könsnormativa faktorerna behöver vi vara extra noggranna med så vi inte flyger in i det mönstret som inte är hälsosamma för interaktionen. Just i relation till smärta så vet man att många könsnormativa förväntningar påverkar hur vi rapporterar smärta och hur vi tillåter oss att förhålla oss till vår egen smärta.

Har du någon särskild artikel eller bok du kan rekommendera?

—Det är många men kanske Jonna Bornemark “Horisonten finns alltid kvar”, jag tycker den är rätt applicerbar för kvalificerat rådgivande samtal. Hon jobbar på högskola och den handlar bland annat om hur vi kan få nya perspektiv genom att vi söker oss fram.

Vad upplever du är en tandläkares styrka när man ska analysera beteenden i ett team?

Att vi ser så många friska och vi ser så mycket folk. Vi blir då bra på att känna in vem denna person är. När man har det friska perspektivet så kan det vara lättare eller man kan se skillnaden mellan friskt och sjukt. Folkhälsoperspektivet kan också göra att vi får en lite bredare avsats på varför en person är i en viss situation.

Betula projektet

Är en långitudinell studie i Västerbotten där flera tusen invånare har följts upp i över 25 år. Betula innehåller personer från olika åldersgrupper, där det inkluderar både psykologiska tester, hälsokontroller och hjärnabbildning.

Datat från projektet har använts i flera studier.

Hälsans vingar, överblick och fördjupande kunskap om de vanligaste folksjukdomarna.

Text av George Lärkefjord

Hälsans vingar är en nytutgiven bok av överläkare Åsa Palmkron som kom ut under året 2022. Det är en populärvetenskaplig bok som vänder sig till både klienter, anhöriga och yrkesverksamma. Hälsans vingar går igenom de vanligaste folkhälsosjukdomarna och hur man kan behandla dessa utifrån de nationella riktlinjerna från socialstyrelsen.

Textens utformning

Det man först slås av är att texten är mycket läsvänlig, komplex information förklaras med vardagliga ord samtidigt som den inte skyr sig från att ge djupdykande fakta. Bokens kapitel är indelade enligt ett psykologiskt tema, exempelvis specifika fobier, mindfulness och sömnproblem. Det som gör boken unik är bredvid den vetenskapliga texten av varje tema så följer kapitlen parallellt en berättelse om en stam forntidsmänniskor där temat också spelas ut. Detta gör det mycket lättare för läsaren att se hur evolutionen kan ha format vårt nuvarande psyke utifrån miljön som urmänniskorna befann sig i. Vi får både följa med stammen som en helhet och enskilda individer inom stammen som visar hur problemen kan komma till uttryck på individnivå.

Boken har många styrkor, den ger en fattbar rational för varför vanliga former av psykiskt lidande finns. För många kliniker är den evolutionistiska förklaringsmodellen för människans tillvaro en självklarhet men många gånger är

Se förra nummret av Beteendeterapeuten (nr 4 2022) för att läsa översikten tagen från samma bok

det otydligt både för kliniker och klienter vad överlevnadsvärdet är i depressioner och ångesttillstånd. Detta förklarar Åsa Palmkron väl, där hon väver citat från stora tänkare, vetenskapen och kopplar alltsammans till berättelsen om stammen.

Bred teoretisk grund

Den teoretiska inriktningen är mångfacetterad vilket speglar väl de nationella riktlinjerna, vilket speglar väl de nationella riktlinjerna, exempelvis med psykologiska interventioner, fysiska interventioner och användbara tips. Lite unikt i mitt tycke är att metoder och lärdomar från flertal professioner tas upp. Ett exempel är att metoden basal kroppskännedom och vikten av att beakta kroppen när man behandlar psykisk ohälsa är sådant som vanligen tas upp i böcker riktade till fysioterapeuter men sällan tas upp i annan litteratur.

En annan styrka är hur boken väver in det medicinska synsättet i psykologisk ohälsa utan att trycka undan andra perspektiv. Ett exempel är i kapitlet för panikattacker där Åsa går igenom fysiologin vid en panikattack. Ett vanligt symptom vid panikattack är bröstsmärtor samt svårt att andas och dessa symptom kan då

Rational

Rational = en förklaringsmodell som begripliggör en komplex fenomen.

Exempelvis att förklara vad som är verkligt i en specifik metod, varför vissa symptom hör ihop med en viss sjukdom eller varför sjukdomen i sig finns.

förklaras genom att musklerna i bröstkorgen spänner sig. Därefter går Åsa tydligt igenom resterande symptom och varför dessa inte är farliga. För många klienter kan det ha en lugnande effekt att få veta just varför man känner vissa symptom och varför man mår dåligt vilket gör boken väldigt bra. I boken ges också en övergripande bild men också djupare förståelse om läkemedels användningsområden, och intressant information om biologi. Jag nämnde att boken inte skyr från att djupdyka i fakta vilket gav en mycket spännande läsning där man både fick repetera grunderna samtidigt som nyfikenheten inom en väcks när man får ny information. En sak som var helt nytt för mig var exempelvis att oxytocin (lugn och ro hormonet) sprids genom luktsinnet.

Beteendeterapeutiska synsättet

De olika metoderna som används för att behandla besvären går igenom i detalj där övningar presenteras som man kan testa på själv för att exempelvis testa tillämpad avslappning. Trots det så upplever jag att det beteendeterapeutiska synsättet finns tydligt med i stora delar av boken. Exempelvis i förklaring av vidmakthållande faktorer, många praktiska övningar, fokus på små steg i rätt riktning och tonvikt på att ändra beteenden för att få ändrade resultat.

Vilka vänder sig boken till

Jag kan verkligen se hur denna bok är bra för kliniker då man får detaljrik information och samtidigt får en inblick i vad olika professioner kan bistå med vilket kan underlätta samarbete. För mig är de målade metaforerna som används i boken mycket givande och kommer användas i framtiden. Det tydliga språket och detaljerade beskrivningarna kan jag också tänka mig vara bra för en klient/lekman som vill veta mer om psykisk ohälsa och vad hen själv kan testa för att må bättre. Då informationen är baserad på de nationella riktlinjerna så kan jag också se hur detta kan öppna upp för klienter att bli mer delaktiga i sin vård och ha en dialog på ett mer jämställt plan.

Videomodellering

Fördjupning i hur videomodellering kan användas i praktiken för barn och vuxna med Klara Wenneborg

En bonus vi har här på BTF är möjligheten att lära oss om en metod vid namn videomodellering med Klara Wenneborg. Videomodellering (VM) är en metod som är till för att underlätta för en person att lära sig ett nytt beteende. Tillämpningen är bred och handlar om många olika sorters beteenden, exempelvis hur man delar med sig av sina leksaker med andra eller hur man åker buss själv. Som namnet antyder så använder man sig av en förinspelad video där man kan se aktörer utföra en specifik aktivitet. I videon så visar aktörerna det önskvärda beteendet och i vissa fall även vilken respons det skapar i omgivningen. Detta ger åskådaren möjlighet att se beteendet utföras flera gånger och ibland även vad konsekvenserna blir av ett visst beteende. Det är bra om videon speglar verkligheten så väl som möjligt, om man ska lära ett barn att leka med leksaker är det en fördel om samma leksaker används i videon som barnet har tillgång till i verkligheten.

— Videomodellering anses vara en evidensbaserad metod för att lära barn med autism många olika färdigheter, bl.a. inom områdena kommunikation, lek, sociala färdigheter, delad uppmärksamhet, adaptiva vardagsfärdigheter och motorik. Videomodellering är egentligen samma sak som ”vanlig” modellering, med skillnaden att man spelar in modellen på en video.

— En skillnad mellan videomodellering och annan modellering är att metoden är naturligt uppmärksamhetsskapande och det är väldigt tydligt vart man ska titta. Man kan också se videon om och om igen vilket underlättar för barn som behöver många repetitioner för att

Målning: Sofie Pettersson

lära sig. Beteendet ser också likadant ut varje gång i videon och barnet får då tid att bearbeta informationen. Jag har använt videomodellering kliniskt för att lära ut bl.a. lekfärdigheter.

— Det finns olika typer av videomodellering, vanlig videomodellering där man använder sig av aktörer/modeller som visar målbeteendena, point-of-view där videon visar hur t.ex. en förflyttning hade sett ut ur barnens synvinkel samt video self modeling som innebär att barnet själv agerar modell.

— Aktörerna i VM kan vara antingen vuxna eller andra barn, fördelen med barn är att de ofta gör saker som vi vuxna inte skulle tänka på vilket gör att videon speglar verkligheten mer korrekt, speciellt när det gäller lek. Men som vuxen aktör så kan man förbättra kvaliteten genom att ha observerat barns lek för att göra liknande beteende för videomodelleringen. Man behöver också tänka på att anpassa språkbruket som vuxen aktör.

Videomodellering är en metod som kan användas i många olika miljöer, på arbetsplatser, i skolor men också i hemmet. En stor fördel är att man kan göra dessa inspelningar ett flertal gånger och välja de exemplen som man tycker blev bra. Dagens teknik underlättar också då de flesta har tillgång till mobiler eller paddor. För den som vill veta mer om inom vilka områden och i vilka åldrar det finns stöd för användningen av videomodellering rekommenderas rapporten från the National Clearinghouse on Autism Evidence and Practice som kom 2020 (1).

För att lära dig mer om Videomodellering så föreslår vi: Video Modeling for young children with autism spectrum disorders: a practical guide for parents and professionals

Referenser:

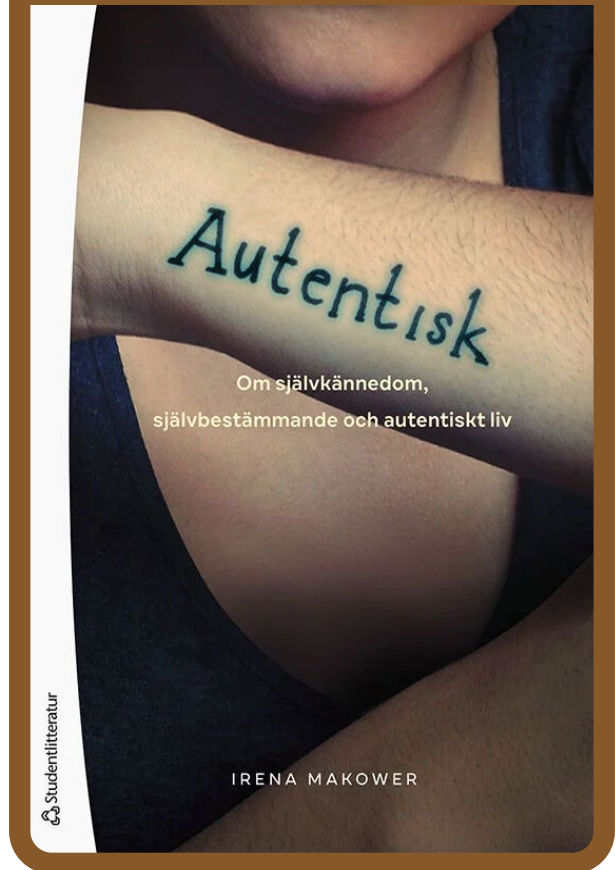
1. Steinbrenner, et al. (2020). Evidence-based practices for children, youth, and young adults with Autism. The University of North Carolina at Chapel Hill, Frank Porter Graham Child Development Institute, National Clearinghouse on Autism Evidence and Practice Review Team.

Referenser till TBA:

1. Hayes, & Watson, S. L. (2012). The Impact of Parenting Stress: A Meta-analysis of Studies Comparing the Experience of Parenting Stress in Parents of Children With and Without Autism Spectrum Disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 43(3), 629–642.

2. <https://www.autism.se/om-autism/personliga-berattelser/mathildas-nya-stovlar/>

3. <https://www.autism.se/om-autism/personliga-berattelser/jag-ar-trott/>

BTF tipsar kommande böcker

Ny bok av Irena Makower är nu publicerad av Studentlitteratur.

Irena är specialist i klinisk psykologi, leg. psykolog och leg psykoterapeut. Hon har tidigare på nyhetsmorgon där hon pratat om självkänsla och forskningen hon gjort inom området samt publicerat detta i sin tidigare bok “självkänsla och perfektionism” som publicerades 2018. Hennes senaste forskning tittar på hur man kan träna individer till att bli mer uppmärksamma på mikro-ansiktsmimik som en ingång till att hjälpa oss förstå varandras känsloupplevelse. Irena har tidigare på sin hemsida skrivit att självkänsla handlar om att kunna “bottna i sig själv” vilket man kan uppleva ha beröringspunkter med Steven Hayes ide om att inte ta på sig en “clowndräkt”. Vi på BTF ser fram emot att i kommande nummer ge ut en recension om denna bok, har du som medlem läst boken så är du välkommen att skicka in dina tankar!

Missa inte Åskongressen

BTF's Årskongress 2023

BETEENDETERAPEUTISKA FÖRENINGEN

Davey Erikson
CFT, Brigham Young Uni.

Elisabeth Kaiser
NET, Uni. of Konstanz

Välkommen till Sveriges största KBT kongress

Tre dagar av presentationer och workshops

16-18 Mars

Quality Hotel Globe, Stockholm

Workshop fr. 500 kr
Kongress fr. 750 kr

Anmälan

I stort samarbete med **NATUR & KULTUR**

BETEENDETERAPEUTISKA FÖRENINGEN

Student?

Hjälp arrangera BTF's årskongress!

Sveriges största KBT kongress. Ta del av seminarier, mingel och workshops under tre fullspäckade dagar.

Plats: Stockholm
Datum: 16-18 mars

3 anledningar att vara med

- Gratis inträde**
Studentarrangörer får gratis inträde
- Erfarenhet**
Spetsa ditt CV med praktiska erfarenheter
- Nätverka**
Nätverka inom KBT-Sverige

Kontakta arrangörsguppen:
Tobias.Lundgren@ki.se

Första året

Medlemskap

PS: Vi vill gärna höra av dig som är musikaliskt lagd för vår lobby

Vill du annonsera i Beteendeterapeuten?

Helsida – 1500 kr exkl. moms

Halvsida – 1000 kr exkl. moms

Kvartssida – 500 kr exkl. moms

Checklist

Unga Vuxna dagarna 26-27 Januari Kongress kring ungas psykiska hälsa som hålls i Stockholm Pris: 2495-3495 Kr

BTF's Årskongress 16-18 Mars

Under tre dagar presenteras forskning och klinisk erfarenhet kring temat beteendeterapi i praktiken: Hur gör vi skillnad? Lyssna till både internationella talare som Elisabeth Kaiser, medgrundare av Narrative Exposure Therapy (NET) institutet och Davy Eriksen samt nationella talare som BTFs egna Jonas Ramnerö, Johanna Linde, Hanna Sahlin, Åsa Spännargård, Alexander Rozenthal och många många fler. Plats: stockholm

SWABA's Årsmöte 25 Mars

Ta del av Beteendeanalytiska perspektiv i Stockholm, med spännande talare och trevligt mingel. Delta antingen på plats eller på Zoom.

ESRII 22-23 Maj

Ett gratis evenemang vid Uppsala Universitet för de som är intresserade i digital/internet behandling. Få reda på det senaste behandlingarna och tekniska hjälpmedel.

Kom ihåg BTF-Salonger som hålls varje månad!

The 12th Swedish Congress on Internet Interventions, 2023

esri european society
for research on
internet interventions

SweSRII 2023 will be held at the Department of Psychology at Uppsala University, on May 22-23,

SWABA
Swedish Association for Behavior Analysis

Årsmöte

Välkommen till en dag med föreläsningar om beteendeanalys inom olika områden!

Lördagen den 25 mars 2023
I **Stockholm** eller **online på Zoom**

Programpunkter

Johan Pahnke föreläser om **NeuroACT** – Grupper för stresshantering och färdighetsträning för personer med NPF

Tobias Rasmussen och **Oscar Strömberg** föreläser utifrån boken **Barn med autism**, om grundläggande färdighetsträning för barn med autism

Samtal kring **Socialstyrelsens nya riktlinjer** för vård och stöd vid autism och ADHD

Årsmötesförhandlingar

Mer info: www.swaba.se